Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 9 kwietnia 1932 r. 643.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

---o:o:O:o:o---

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

D o k o ł a p a k t u l i t e w s k o - ł o t e w s k i e g o . Jak podaje "Echo" /Nr.94/, rząd łotewski zdecydował wprowadzić na Łotwie drogą dekretową monopol zbożowy. Odtąd zboże z zagranicy będzie mogło importować jedynie państwo. W związku z tem w łotewskiem M-stwie Rolnictwa odbywają się narady organizacyj ekonomicznych. Prezes łotewskiego T-stwa Rolniczego Blumberg zażądał, żeby Łotwa zrzekła się traktatu handlowego z Litwą, w myśl którego to traktatu Łotwa obowiązana jest corocznie kupować 10 tys.tonn zboża. Zdaniem Blumberga w przyszłym roku Łotwa zdoła zaspokoić rynek wewnętrzny własnem zbożem.

O d w o ł a n i e t o r g p r e d a A n g a r s k i e g o . Jak podaje "Echo" /Nr.95/, odwołany został dotychczasowy torgpred w Kownie Angarskij. W związku z tem odbył się 6 b.m. w połpredztwie obiad pożegnalny.

L i t w a a k o n g r e s y m i ę d z y n a r o d o w e . Jak podaje "Echo" /Nr.95/, Litwa otrzymała zaproszenie na następujące kongresy narodowe: genetyczny /24-31 sierpnia w Nowym Jorku/, elektrotechniczny /4-10 lipca w Paryżu/, walki ze szczurami.

E c h a g ł o s ó w p r a s y ł o t e w s k i e j o M a r s z a ł k u P i ł s u d s k i m w "R y t a s i e". "Rytas" /Nr.64/ we wzmiance p.t."Dziwnie zachowują się ci nasi sąsiedzi" wyraża rozgoryczenie z powodu artykułu "Brihva Zeme" o Marszałku Piłsudskim. "Rytas" dowodzi, że gdyby "Brihva Zeme" zamiast rozwodzenia się nad Piłsudskim zastanowiła się nad właściwościami Polski historycznej, to nie wypisywałaby panegiryków na cześć człowieka, będącego wcieleniem polskiego imperjalizmu.

"L i e t u v o s A i d a s" o u p a d k u W i l n a . "Lietuvos Aidas" /Nr.77/: Wileńskie "Słowo" zamieściło niedawno artykuł, stwierdzający upadek Wilna i wyrażający oburzenie z powodu ograniczeń ruchu w mieście i ciągłej ingerencji władz administracyjnych w tej sprawie. /"Lietuvos Aidas" nie zaopatruje cytowanych przez siebie wywodów słowa w żadne komentarze/.

P r o t e s t y u n i w e r s y t e t u k r ó l e w i e c k i e g o w s p r a w i e K ł a j p e d y w u j ę c i u "L i e t . A i d ." "Lietuvos Aidas" /Nr.77/: Profesorowie uniwersytetu królewieckiego wysłali zbiorowy protest do Berlina, Genewy i prasy z powodu wypadków w Kłajpedzie. Wojowniczo nastrojeni uczeni królewieccy podają się za obrońców nauki. Atakując Litwę z powodu Kłajpedy, senat uniwersytetu królewieckiego kierował się widocznie dyrektywami z Berlina. Znać tu też wpływ królewieckiego magistratu. Port królewiecki, który przez kilkaset lat tłumił rozwój Kłajpedy, dopatrzył się niebezpieczeństwa w tem, że obecnie Kłajpeda trafiła pod panowanie litewskie i może osiągnąć rozwój. Przewaga Królewca może podupaść.

E c h a w y s i e d l e n i a o b y w a t e l i l i t e w s k i c h z N i e m i e c w "L i e t . A i d a s". "Lietuvos Aidas" /Nr.77/ we wzmiance p.t."trzeba równości" pisze: W 1931 r. władze niemieckie, mimo traktatu handlowego z 1928 r., z całą bezwzględnością wysiedlały robotników rolnych, będących obywatelami litewskimi z Prus Wschodnich. Obecnie niewątpliwie pozostało w Niemczech bardzo mało obywateli litewskich. W związku z pogwałceniem traktatu handlowego, rząd litewski wręczył w swoim czasie rządowi niemieckiemu notę, protestując przeciwko odbieraniu prawa pracy obywatelom litewskim w Niemczech i przeciwko wysiedlaniu tych obywateli. Zaznaczyć należy, że, gdy władze niemieckie wyraźnie łamią postanowienia traktatu handlowego, to z drugiej strony liczba obywateli niemieckich na Litwie nie wykazuje tendencyj do zmniejszania się. Obywateli niemieckich w Litwie jest ok.5 tysięcy. Na samym obszarze Kłajpedy przebywa ich ok.4 tys. wraz z optantami. Należałoby tą sprawą więcej się zająć, zwłaszcza, że Niemcy, jak się okazuje, mogą nie trzymać się traktatów i wysiedlać obywateli litewskich.-

Z działalności t-stwa Jedności Litewsko-Łotewskiej."Lietuvos Aidas" /Nr.77/: T-stwo Jedności Litewsko-Łotewskiej zorganizowało kursy języka łotewskiego w Kownie.

Polski dezerter."Lietuvos Žinios" /Nr.77/: 2 b.m.przywieziono z Uciany do Poniewieża polskiego ułana-dezertera nazwiskiem Szarka. Jest on narodowości białoruskiej, lecz zna język litewski. Przyczyną dezercji było, jak podaje zbieg, surowa dyscyplina i złe odżywienie.

Traktat handlowy z Portugalją."Lietuvos Žinios" /Nr.78/: Opracowany już został projekt traktatu handlowego pomiędzy Litwą i Portugalją. W tych dniach nastąpi podpisanie traktatu.

Echa artykułu "Słowa" o unji dynastycznej między Polską a Litwą w "Liet.Žin." "Lietuvos Žinios" /Nr.78/ podaje obszerne streszczenie artykułu "Słowa" na temat unji dynastycznej między Polską a Litwą. Artykułu tego nie zaopatrują "Lietuvos Žinios" w żadne komentarze.

Druga nota sygnatarjuszy. "Rytas" /Nr.65/:Kowieński korespondent "Berliner Tageblatt" komunikuje, że państwa sygnatarjusze znowu poczynią bezpośrednie kroki i prześlą rządowi litewskiemu notę z oznajmieniem, że zatarg kłajpedzki przekazany zostanie Trybunałowi Haskiemu. Korespondent donosi również, że rząd litewski także zamierza wręczyć sygnatarjuszom notę, wyrażając chęć przekazania całej sprawy Trybunałowi Haskiemu.

Echa artykułu "Czasu" na temat analogji między Kłajpedą i Gdańskiem w "Rytasie." "Rytas" /Nr.65/ zamieszcza skrócony przedruk artykułu "Czasu" p.t. "Hitlerowcy w Kłajpedzie i hitlerowcy w Gdańsku". Artykułu tego nie zaopatruje "Rytas" w żadne komentarze.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIA SPOŁECZNE.

Kronika.

Nowy zarząd Kasy Chorych."Echo" /Nr.94/: Nowy zarząd Kasy Chorych zaczął już pełnić obowiązki. Żadnych zmian personalnych w Kasie Chorych z pewnością nie będzie.

Samorząd a bezrobocie."Echo" /Nr.95/: Samorządy Możejek, Kibartów i Wyłkowyszek zwróciły się do Departamentu Samorządowego z prośbą o pomoc w walce z bezrobociem i udzielenie w tym celu niezbędnych środków.

Nowe pismo. "Echo" /Nr.95/: W Wiłkomierzu w tych dniach ukaże się nowy tygodnik "Wschodnia Litwa" w jęz.litewskim. Wydawcą jest nauczyciel szkoły rzemieślniczej Pacewiczius.

Dziesięciolecie reformy rolnej."Echo"/Nr. 95/: W tym roku ubiega dziesięciolecia wprowadzenia reformy rolnej. W związku z tem zarząd reformy rolnej wyda specjalną książkę, poświęconą rezultatom reformy.

Sprawa komunistów w Janowie."Echo" /Nr.95/: Zakończyło się już śledztwo w sprawie 9-ciu aresztowanych w Janowie komunistów. Akty sprawy przesłano prokuratorowi kowieńskiego Sądu Okręgowego.

Konferencja dyrektorów seminarjów nauczycielskich."Lietuvos Aidas" /Nr.77/: W dn.31 marca i 1 kwietnia odbyła się w Kownie konferencja dyrektorów seminarjów nauczycielskich. Konferencja miała na celu zapoznanie się z postulatami dyrektorów i rozpatrzenie programów szkolnych.

W y d a w n i c t w o "C a ł a L i t w a" ."Lietuvos Aidas"/Nr.75/: W tych dniach w Kownie ukazała się kolejna książka informacyjna p. t."Visa Lietuva" /Cała Litwa/. Książka wydana została przez Lit.Centr. Biuro Statystyczne, redagował p.V.Ruzgas. Książka zawiera informacje za okres 1926-1931 r.

Pierwszy tom "Całej Litwy" został wydany w 1922 r., drugi w 1923, trzeci w 1925 r. Obecnie po siedmioletniej przerwie ukazał się tom czwarty. "Cała Litwa"dzieli się na 3 części: Część pierwsza zawiera opis Litwy, zarys jej historji oraz dane, dotyczące mieszkańców, ustroju, urzędów i innych instytucyj litewskich.Część druga zawiera dane, dotyczące handlu iprzemysłu. Część trzecia zawiera ogłoszenia.

S t r a j k l e k a r z y w P o n i e w i e ż u . "Lietuvos Žinios" /Nr.77/: W Poniewieżu wybuchł strajk lekarzy. Tłem strajku jest konflikt z Kasą Chorych.

S p r a w y p a l e s t r y l i t e w s k i e j ."Lietuvos Žinios" /Nr.77/: Gabinet Ministrów rozważa obecnie projekt reformy sądownictwa. M.in. zamierza się wprowadzić instytucję kandydatów sądowych. Jest to niewątpliwie rzeczą racjonalną, gdyż młodzi prawnicy zbyt mało uzyskują w uniwersytecie wiadomości praktycznych.Zamierzona reforma jest potrzebna i korzystna.

K w e s t j a b e z r o b o c i a w u j ę c i u "L i e t u v o s Ž i n i o s" "Lietuvos Žinios" /Nr.78/: Bezrobocie na Litwie zaczyna przejawiać się całkiem poważnie, zmuszając do troski w tej sprawie. Dotychczas była to na Litwie dziedzina zaniedbana. Radzono sobie w sposób prymitywny przy pomocy zapomóg. W ten sposób nie da się jednak problemu rozwiązać. Należy go potraktować głębiej.

U s t a w a o r e f o r m i e s ą d o w n i c t w a ."Rytas" /Nr. 65/: Przedstawiciel T-stwa studentów prawników i ekonomistów odwiedził ponownie ministra Sprawiedliwości w sprawie ustawy o reformie sądownictwa. Obecnie istnieją dwa projekty reformy, gdyż Rada Państwa przedłożyła również swój projekt Gabinetowi Ministrów.

O d e z w a w s p r a w i e o p i e k i n a d L i t w i n a m i z a g r a n i c ą ."Rytas" w Nr.66 zamieszcza odezwę Zarządu T-swa Popierania Litwinów Zagranicą, w której wzywa się społeczeństwo do materjalnego i moralnego popierania Litwinów pruskich, gnębionych przez władze niemieckie.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

D e m e n t i w s p r a w i e i n f o r m a c y j r a d j a n i e m i e c k i e g o ."Echo" w Nr.94 dementuje wiadomość radja niemieckiego, jakoby gubernator kłajpedzki Merkys podał się do dymisji, a na jego miejsce naznaczony został b.burmistrz kowieński J.Wilejszys.

S t o s u n k i k ł a j p e d z k i e w u j ."L i e t u v o s A i d a s a"."Liet.Aid." /Nr.77/: Ukazała się niedawno książka wice-marszałka Sejmiku kłajpedzkiego Meyer'a, w której dowodzi, że dzięki traktatowi wersalskiemu Kłajpeda utraciła "swą starą Ojczyznę". Tymczasem w tym oddzielonym od Ojczyzny Kraju niemieckim spis z 1929 r.wykazuje 70% Litwinów. Przynajmniej 75% Niemców kłajpedzkich jest stronnikami powrotu Kłajpedy do Niemiec. Wybory wykazały, że germanizatorzy kłajpedzcy stworzyli w Kłajpedzie einheitsfront i skupiają zgermanizowanych Litwinów /Pagalys, Bertulajtis, Baltramejus, Rugulys, Žagaudas/. Jak wykazuje statystyka, szeregi einheitsfrontu wciąż topnieją. W 1925 r.uzyskał einheitsfront 46.906 głosów, w 1927 r.36.412 głosów, w 1930 r.29.519 gł.

D o k o ł a s p r a w y B o e t t c h e r a w H a d z e ."Liet. Žin."/Nr.77/:Jak słychać, sprawa Boettchera ma zostać skierowana do Trybunału Haskiego, przyczem zdaniem znawców procedury Sądu Haskiego,mogłaby być ta sprawa rozpatrywana jedynie jesienią, gdyż Trybunał Haski latem nie urzęduje.

B7